

Sayın Başkan, Değerli Meclis üyeleri, hepinizi şahsım ve Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli Meclis Üyeleri,

Dünya Sağlık Örgütü'nün COVID-19 olarak adlandırdığı salgın hastalığın küresel ölçekte hızla yayılması ve ülkeleri hazırlıksız yakalaması, küresel bir sağlık krizinin yansırı, ekonomik krize ve milyonlarca insanı yoksulluğa iten bir insani krize de yol açmıştır.

Pandemiyle birlikte yaşanan sürecin belki de en ayırt edici özelliği, artık küreselleşmenin tersine bir sürecin işlemiş olmasıdır. Dünyada sınırların öneminin azalmış ve mesafelerin kısalmış olması nedeniyle çarpıcı bir hızla yayılan bu hastalıkla mücadele edebilmek için, ilk aşamada hem sosyal hem de ekonomik anlamda mesafe tedbirlerinin ve sınırların katı bir şekilde uygulanması gerekliliği ortaya çıkmış ve küreselleşmenin tersi bir süreç işlemiştir.

Dünya hem sağlık krizi hem ekonomik krizle mücadeleye devam ederken, ekonomik krizin uzun vadede ülkelerin politika tercihlerinde ulusal otonom üretken kapasitelerini artırma yönünde bir dönüşüme neden olacağı öngörülmektedir.

Bu durum, ülkelerin mevcut ekonomi politikası uygulamalarının incelenmesi ve özellikle gelişmekte olan ülkelerin politika tasarımını sınırlayan faktörlerin araştırılması gereğini de beraberinde getirmektedir.

Değerli Meclis Üyeleri,

Krizin temel ekseni belirsizliktir. Belirsizliğe yol açan bir çok neden bulunmaktadır. Salgının uzunluğu ve uygulanan izolasyon ile tecrit tedbirleri, harcamaları etkileyen zorunlu ve gönüllü sosyal mesafe uygulamaları bunların başında gelmektedir.

Ayrıca, işinden olmuş çalışanların yeniden istihdam edilebilmeleri, kapanan firmaların ve işgücü kayıplarının ekonomik aktivitenin sıçrama yapmasını güçleştirmesi, firmaların arz kesintilerine karşı dayanıklılıklarını artırmak gerekecektir. Küresel tedarik zincirlerindeki yeniden yapılandırmalarının gelecekte verimliliğe etkilerinin nasıl olacağı da ayrı bir soru işaretidir.

Diğer yandan, daha zayıf dış talepten ve fon eksikliklerinden kaynaklanan sınır ötesi yayılmaların boyutunun ne olacağı, varlık değerlemeleri ile ekonomik faaliyet beklentileri arasındaki mevcut kopukluk gibi unsurlar da belirsizliğin önemli nedenleri arasında yer almaktadır.

Haziran ayından itibaren izolasyon tedbirleri birçok ülkede gevşetilmiştir ve ekonomik faaliyetler kademe kademe başlatılmıştır. Buna karşın COVID 19'un etkileri ve hükümetlerin pandeminin beşerî

ve ekonomik etkilerini sınırlamak için uygulayacakları politikalar hakkında hala çok fazla belirsizlik bulunmaktadır.

Mevcut politika tartışmaları; sağlık krizi ve ekonomik kriz yaşayan ülkelerin ekonomik performanslarının ve iyileşme yolunun nasıl gelişeceği ve krizin etkilerini azaltmak ve toparlanma sürecini hızlandırmak için en etkili politika tepkilerinin neler olacağı ekseninde cereyan etmektedir.

Öte yandan COVID-19 krizi, dünya genelinde ulusal ve korumacı politikaların önemini de artırmıştır. Pandemi sürecinde küresel tedarik zinciri kesintilerine karşı ulusal bağımsızlığı korumaya yardımcı olan stratejik sektörlerin tanımlanmasının ve bu sektörlere yatırım yapılmasının gerekliliği anlaşılmış, aynı zamanda uzun vadeli sanayileşme fırsatlarının desteklenmesi yönündeki ulusal politik tercihler de güç kazanmıştır.

Birçok devlet, firmaların küreselleşme stratejileri ve tedarik zincirlerinin dünyaya yayılması karşısında ülkenin ulusal çıkarlarını yeniden konumlandırma arayışındadır.

Ekonominin içinde bulunduğu bu durumda COVID-19 krizinin etkilerini yumuşatacak ve ekonomiyi işler halde tutacak görece kısa vadeli önlemler ve ekonominin temel yapısal sorunlarını çözüme kavuşturacak ve krizlere karşı kırılganlığını azaltacak orta-uzun vadeli politika arayışları öne çıkmaktadır.

Yine kısa vadede değerlendirildiğinde, kaynak yetersizliği nedeniyle COVID-19 krizinin sarstığı toplumun bütün kesimlerinin ve tüm ekonomik sektörlerin aynı anda anlamlı bir şekilde desteklenmesi mümkün olmadığından; dramatik ölçüde azalan talebi en fazla uyaracak ve krizden en ağır darbeyi alan kesimleri desteklemeyi hedefleyen politikaların uygulanması gerekmektedir.

Değerli Meclis Üyeleri,

Türkiye ekonomisinin en önemli iki yapısal problemi, yetersiz ve bağımlı üretim ile buna bağlı olarak yeterli düzeyde istihdam yaratılamaması nedeniyle giderek artan işsizliktir.

Üretime ilişkin kronik problemler ise üretimin ithal girdilere yüksek ölçüde bağımlı oluşu ve küresel tedarik zincirlerinde genellikle katma değeri yüksek aşamalarda yer alınmayışıdır.

Sanayi sektörü, diğer sektörler göre daha yüksek verimlilik artış oranlarına sahiptir. Özellikle imalat sanayisinin geliştirilmesi, ekonominin genelinde verimliliği artırmaktadır ve uzun vadeli reel büyüme ve artan refah beklentileri için hayati önemdedir.

Nitekim imalat sanayisi, yüksek katma değeri yaratan AR-GE faaliyetlerinin, teknolojik gelişmenin ve yeniliklerin gerçekleştiği, çarpan etkisi güçlü, ekonominin geneline yayılan dışsallıkların ve bağlantıların en fazla yaşandığı sektördür.

İmalat sanayisinin gelişmesi ayrıca, istikrarlı ve geniş ölçekli istihdam olanaklarını tarıma ve hizmetler sektörüne göre daha fazla artırmaktadır. Ekonomide daha geniş faaliyet alanlarına dinamizm sağlaması, işsizliği azaltması, ihracat gelirlerinin daha yüksek ve istikrarlı olması ve katma değer üretiminin daha yüksek olması nedeniyle, sanayi sektörünün ilerleyen dönemlerde büyümenin temel kaynağı haline getirilmesi, ülkemiz için elzem bir durumdur.

Sayın Başkan, Değerli Meclis Üyeleri,

Makroekonomik gelişmeler hakkında da kısa bir bilgi vererek konuşmamı sonlandırmak istiyorum.

Sanayi üretiminde Nisan ayında en kötüyü hep beraber gördük. Mayıs ayı ile birlikte aylık bazda %17,4 ile bir ivmelenme oldu. 1 Haziran'dan itibaren normalleşme süreci ile birlikte beklentimiz bu ivmelenmenin artmasıdır.

Yüksek teknoloji üretiminde %30'un üzerinde artışın ortaya çıkması oldukça önemlidir. Bu süreçte görüyoruz ki en hızlı toparlanma sanayi sektöründe gerçekleşiyor. Esas olan büyüme de sanayi sektörü ile gerçekleşen büyümedir.

Burada tek olumsuz nokta, geçen aya göre toparlanma var ancak, Mart ayından Nisan ayına birçok alt sektör hala negatif bölgede bulunmaktadır.

Yaşadığımız olumsuz gelişmeler bir takım fırsatları da beraberinde getirmektedir. Pandemi sürecini iyi bir şekilde yönetmemiz Türkiye algısını olumlu yönde değiştirdi. Bu algıyla önümüzdeki dönemde yurtdışından siparişlerimizde bir artış ortaya çıkacağını düşünüyorum.

Diğer yandan, Tüketici fiyat endeksi (TÜFE) yıllık %12,62, aylık %1,13 arttı. Haziran ayında gıda fiyatlarındaki düşüşe rağmen enflasyonun artması enflasyonla mücadelenin önemini bir kez daha ortaya koymuştur.

2018 yılında kur geçişgenliğine bağlı olarak yükselen enflasyonun, kurdaki düşüşe rağmen uzun süre yüksek kalmasının nedeninin gıda enflasyonu olduğu unutulmamalıdır.

Yüksek enflasyon ortamında sürdürülebilir büyüme zorlaşmaktadır. Özellikle iç talebi canlandırmaya yönelik politika tercihleri karşısında arz tarafında yeterli artış gerçekleşmez ise enflasyonist baskı artmaya devam edecektir.

Makroekonomik sorunları kalıcı olarak çözebilmek için öncelikle enflasyonu düşürmemiz gerekiyor. Enflasyon, piyasaların sığlaşmasına, dış finansman kalitesinin düşmesine ve kurda oynaklığa neden olarak faiz oranlarının yükselmesine neden olmaktadır. Faizi artışının da uzun vadeli yatırımları azaltarak, sağlıklı büyümeyi olumsuz yönde etkileyeceği unutulmamalıdır.

Öte yandan, son dönemde ekonominin istihdam yaratma kapasitesinde düşüş söz konusu, bu da işsizlik rakamlarına olumsuz yansımaktadır. Ancak kısa ve orta vadede işsizlik bu seviyelerde devam edecek gibi gözükmektedir.

Son 1 yılda 2,6 milyon istihdam kaybı var ve bu durum ekonominin istihdam yaratma kapasitesinin hala zayıf kaldığını göstermektedir.

İşsizlik oranlarında iki rakama dikkatinizi çekmek istiyorum. İlki; **%28,7** seviyesindeki kayıt dışı istihdam ki, bu rakam verimlilik açısından dikkat edilmesi gereken önemli bir veri. Diğeri ise, gençler arasında **%29,1 civarında** olan, ne işte, ne de istihdamda olanların oranı.

Bu oranın, gelecek dönemde genç kesimde ümitsizliğe ve sosyolojik sorunların ortaya çıkmasına neden olabileceği unutulmamalıdır.

Diğer taraftan, pandeminin ekonomik etkilerinin azaldığını gösteren önemli göstergeler olan güven endekslerinde Mayıs ve Haziran aylarında önemli bir toparlanma görülmektedir.

Değerli Meclis Üyeleri,

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2019 Araştırmasında, Ankara Sanayi Odası üyesi 36 sanayi kuruluşunun yer alması yine gurur kaynağımız oldu. Gerçi bir önceki yıla göre sayımız 3 firma azalsa da, Ankara firmaları, listede 166 sanayi firması olan İstanbul ve 41 firması olan İzmir'den sonra en çok firması olan üçüncü kentimiz oldu.

36 firmamızdan 4 tanesi meclisimizde, 3 tanesi de komitelerimizde temsil edilmektedir. Listede yer alan tüm firmalarımızla birlikte onları da kutluyorum.

500 Büyük araştırmasına genel olarak baktığımızda dikkat çeken noktalardan bir tanesi borç/aktif oranının 2004 yılında %45,5 iken, 2019'da %68,4'e yükselmesidir.

2004 yılında borçlar öz kaynakların 0,8 katı iken, 2019'da 2,2 kata çıkmıştır. 500 büyük içinde yer alan firmaların özkaynakların bilançodaki payı ise 2008'de 47,3 iken 2019 yılında %31,6 seviyesine gerilemiştir.

Firmaların yıllar itibariyle borçluluğunun arttığı önemli bir gösterge olarak karşımızda dururken, son dönemde sanayi sektörü, borç ve düşük faize bağımlı bir performans ortaya koymuştur.

Diğer taraftan, duran varlıkların bilanço payı 2007'de %48 oranında iken, 2019'da %39 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu rakamlar, firmaların makine ve teçhizat gibi üretken sabit kıymet yatırım eğilimlerinin zayıfladığını ortaya koyuyor. Ekonominin daraldığı, nakit akışlarının yavaş seyrettiği dönemde firmalar bütün fonlarını, yurt dışından ve ülkedeki bankalardan elde ettiği döviz borçlarını ödemeye ayırdılar.

2019 yılında yeni yatırımların olmadığı yeni kapasitelerin artmadığı bir dönemi de yaşamış olduk. Ortaya çıkan büyüme ise daha çok kredi genişlemesine bağlı bir büyüme performansı idi.

Tablo böyleyken bu yıl bir de pandemi süreci yaşadık. Dolayısıyla firmalarımızın borçlulukları daha da arttı. Bu süreçte hükümetimiz özellikle, kredi kanallarının açılmasıyla finansmana erişimin kolaylaştırılması ve vergi yükümlülüklerinin ertelenmesi gibi önemli adımlar attı. Ancak ertelenen vergi yükümlülüklerinin ödeme zamanı yaklaşmaktadır. Pandemi sürecinin ortaya çıkardığı belirsizlikler devam ettiğinden firmalarımızın kamuya yönelik yükümlülüklerini yerine getirmesi zorlaşmaktadır. Bu açıdan ödenme süreçlerinin ertelenmesi ya da ödeme kolaylığı sağlanması, firmalarımız için büyük önem arz etmektedir.

Pandemi sürecinde çalışanlarımıza önemli destekler sağlayan kısa çalışma uygulamasının bu belirsizlikler sonuçlanıncaya kadar devam ettirilmesi de yerinde olacaktır.

Değerli Meclis Üyeleri,

İlk 500 araştırmasında Ankara'ya ilişkin birkaç tespitimi de paylaşmak istiyorum. Araştırmada, Ankara'yı ön plana çıkaran rakamlardan bir tanesi ihracat rakamları. İstanbul'da ihracat bir önceki yıla göre %14,9 azalırken, Ankara'da bir önceki yıla göre ihracatımız %7,6 artmıştır. Üretimden satışlarda bir önceki yıla göre %25,76, Net satışlarda 29,68 ve brüt katma değerde ise %74,74'lük bir artış olmuştur.

Listede yer alan üyelerimiz üretim alanlarıyla Ankara'nın yüksek teknoloji üretme kapasitesini net bir biçimde ortaya koymuşlardır. Savunma ve havacılık sanayisinde Türkiye'nin en önemli 7 Ankara firmasının da listede yer alması Başkentimiz için ayrı bir gurur kaynağı olmuştur. Hem verimlilik hem de 4. Sanayi devrimi anlamında büyük bir dönüşüm içinde olan Ankara, Başkent'in Sanayiinden, sanayinin başkentine' hedefine adım adım ilerlemektedir.

Daralan piyasa koşullarına rağmen Ankaralı sanayicilerimizin bu başarisından büyük bir gurur ve mutluluk duyduk. Listede yer alan tüm firmalarımızı canı gönülden kutluyor ve başarılarının devamını diliyorum.

Değerli meclis yeleri,

Belirsizliğin azalmasıyla öngörülebilirliğin artması büyüme açısından olumlu bir sinyal olacaktır. Türkiye ekonomisi üretim odaklı bir yaklaşımla, yüksek katma değer yaratan ve ithalata bağımlı olmayan bir üretim modeli ortaya koymasđ ile sağlıklı bir büyüme modeline kavuşacaktır.

Sözlerime burada son verirken, yaklaşan Kurban Bayramınızı da kutluyor, katılımınız için tekrar teşekkür ediyor, sağlıklı günlerde ortak bir atđ altında buluşmak dileğiyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.